

Oklarhet hos försäkringskassa om vad som utgjort kassans beslut i ett ärende om återkrav av bostadstillägg. Även fråga om underlåtenhet att kommunicera med en för den försäkrade förordnad förvaltare

I en anmälan mot Stockholms läns allmänna försäkringskassa, lokalkontoret Huddinge, anförde AA, som var förvaltare för BB, bl.a. följande. Den 26 april 1999 fick hon vetskap om att försäkringskassan beslutat att kräva BB på felaktigt utbetalt bostadstillägg. Försäkringskassans kommuniceringsbrev i saken (daterat den 25 februari 1999) samt beslutet (daterat den 26 mars 1999) hade emellertid ställts och skickats till BB. Den 25 maj 1999 begärde AA omprövning av ärendet. I augusti 1999 blev AA uppringd av en tjänsteman vid ett av försäkringskassans dåvarande länskontor. Tjänstemannen meddelade henne att försäkringskassan skulle skicka henne ett nytt beslut. Hon fick härefter ett nytt beslut från försäkringskassan som, förutom datumet (den 23 augusti 1999), var identiskt med det tidigare beslutet. Den 27 september 1999 kompletterade AA den tidigare ingivna begäran om omprövning. Den 19 oktober 1999 beslutade försäkringskassan att inte ändra beslutet den 23 augusti 1999. Efter överklagande upphävde länsrätten kassans omprövningsbeslut.

Stockholms läns allmänna försäkringskassa anmodades att yttra sig över försäkringskassans förfarande att ställa och skicka kommuniceringsbrevet den 25 februari 1999 och beslutet den 26 mars 1999 till BB samt att den 23 augusti 1999 fatta ett likalydande beslut som beslutet den 26 mars 1999.

Försäkringskassan – direktören CC – inkom med ett remissvar, till vilket bl.a. var fogat ett yttrande av områdeschefen DD vid lokalkontoret Huddinge. I remissvaret yttrade kassan följande.

Försäkringskassan har felaktigt sänt kommuniceringsbrev och beslutsmeddelande till pensionstagaren trots kännedom om att förvaltare fanns förordnad. När ett förordnande inkommer till försäkringskassan sker en inmatning till datasystemet av detta. På de allmänna pensionsdatabilderna framgår sedan i klartext att förvaltare finns.

Varför detta ej uppmärksammats av aktuell handläggare i samband med utredning och beslut om återbetalningsskyldighet har inte kunnat klarläggas. När sedan betalningspåminnelse sänds ut sker detta till förvaltaren. Påminnelsen har dock

skickats ut av annan handläggare än den som tidigare kommunicerat och meddelat beslutet om återbetalningsskyldighet.

Åtgärden att skicka ut beslutsmeddelande på nytt var obehövlig, då tidpunkt för beräkning av omprövningstid skall räknas från den dag den behöriga mottagaren tagit del av beslutsmeddelandet. Kassan har dock inte fattat ett nytt identiskt beslut utan avsikten har varit att skicka ut en ny underrättelse till rätt mottagare. Tyvärr gör formuleringen av brevet och dateringen att det ser ut som nytt beslut fattats.

Sammanfattningsvis menar försäkringskassan att rutiner finns för att förvaltarförordnanden skall uppmärksammas, men att något brustit i detta speciella fall. Aktuell handläggare har påmint om gällande rutiner och uppmärksamats på bristerna i handläggningen av förevarande ärende. Försäkringskassan bedömer att hanteringen i fortsättningen kommer att ske på ett korrekt sätt.

AA kommenterade remissvaret.

I sitt den 26 april 2001 meddelade beslut anförde *JO Pennlöv* i huvudsak följande i bedömningsdelen.

Som försäkringskassan har uppgett var det felaktigt av kassan att inte skicka handlingarna i ärendet till AA i hennes egenskap av förvaltare för BB.

Försäkringskassan har i sitt remissvar anført att beslut i ärendet fattades redan den 19 mars 1999 och att detta är dokumenterat på kassans utrednings- och beslutsblankett för återkravsbeslut samt att handlingarna daterade den 26 mars 1999 respektive den 23 augusti 1999 utgör underrättelser om beslutet. Kassan har till sitt remissvar fogat en kopia av nämnda blankett. Den nedre delen av denna består av ett inrutat utrymme som är rubricerat "BESLUT". I detta utrymme är under rubriken "återbetalningsskyldighet" kryssat "ja". Längst ned finns en signering och dateringen "990319". Lokalkontoret, däremot, har i sitt yttrande uppgett att försäkringskassans handling den 26 mars 1999 utgjorde beslutet i saken, och att handlingen den 23 augusti 1999 var ett nytt beslut. – Vad gäller sistnämnda handlingar, som båda är rubricerade "Beslut om återbetalning av bostadstillägg", kan noteras att de till sin utformning och innebörd också är att uppfatta som beslut. – Slutligen har försäkringskassan (länskontor 2) i sitt omprövningsbeslut den 19 oktober 1999 angett datum för det s.k. grundbeslutet till den 23 augusti 1999. Den sistnämnda tidpunkten anges även i länsrättens dom som datum för kassans beslut.

Som framgår ovan råder det, anmärkningsvärt nog, hos försäkringskassan olika meningar om när kassan egentligen fattade beslutet om återbetalning. Det förefaller finnas svårigheter att skilja mellan beslut och underrättelse om beslut.

Lokalkontoret och länskontoret synes vara av den uppfattningen att ett beslut kan ändras genom att ett nytt beslut med likalydande innehåll fattas. Vad som nu kommit fram ger mig anledning till att framhålla följande.

Det får hos en myndighet inte föreligga något tvivel om vad som utgör ett beslut och vad som utgör en underrättelse om ett beslut. Ett beslut får eller skall ändras med stöd av 20 kap. 10 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring. Om däremot en underrättelse om ett beslut är felaktig eller ofullständig skall rättelse ske med stöd av allmänna principer. Detta kan företrädesvis ske genom att försäkringskassan till den försäkrade skickar en skrivelse, i vilken felaktigheten eller ofullständigheten påpekas och tillrättaläggs. Vidare bör en rättelse göras på den felaktiga eller

ofullständiga underrättelsen, som sedan signeras och dateras. Alternativt kan en hänvisning till den särskilda skrivelsen göras på underrättelsen. I ett fall som detta, när en handling inte sänts till rätt mottagare, torde det som regel vara tillräckligt att en kopia av handlingen skickas.

Sammanfattningsvis kan jag konstatera att försäkringskassans handläggning av det aktuella ärendet inte på långa vägar nått upp till de krav som kan ställas på en myndighetsutövande förvaltning.